

ขอแก้ปมขัดแย้งระหว่างคนกับช้างป่า

มัทนา ศรีกระจ่าง

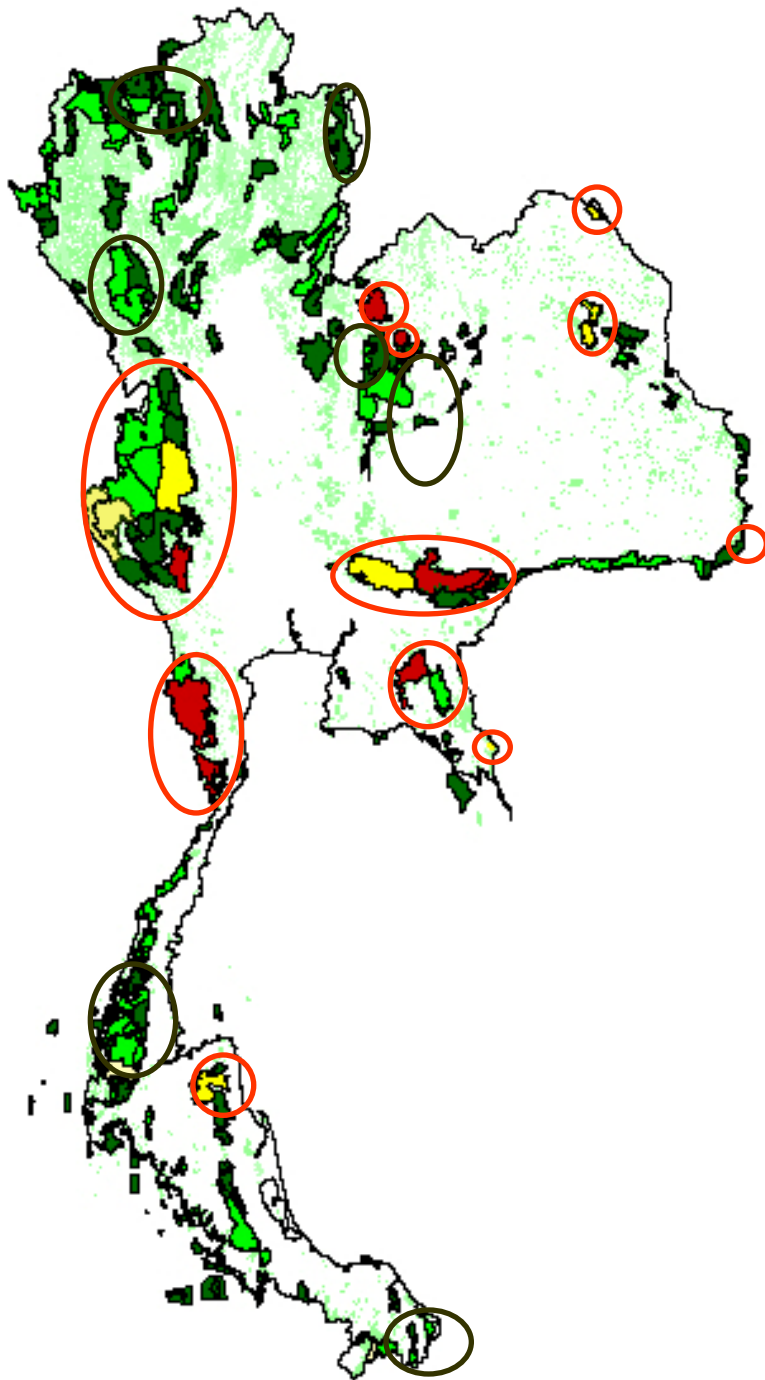
สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

วันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๔ เวลา ๑๓.๐๐-๑๖.๓๐ น.

ณ ห้องประชุม ๘ อาคารสารนิเทศ ๕๐ ปี

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

11 เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า

เขาค้อ
สกลนคร
ดงใหญ่
ภูหลวง
ภูเรือ
อมก๋อย

ห้วยขาแข้ง
คลองเหือง
บึงนาราง
กระพือ
ฮาลา-บาลา

22 อุทยานแห่งชาติ

แก่งกระจาน
กุยบุรี
ทับลาน
ไทรโยค
ชะเมา
ภูกระดึง
เขาใหญ่
ตาพระยา
น้ำหนาว
ลำคลองงู
เอราวัณ

ทองผาภูมิ
ไทรโยค
ภูพาน
เขาสิบห้า
น้ำตกซีโป
บางนาง
เขาแหลม
เขาสก
เขานัน
เฉลิมรัตนโกสินทร์
ศรีนครินทร์

ปัญหาความขัดแย้งคนกับช้างป่า

รูปแบบของปัญหา

ทำลายพืชผลทางการเกษตร

ทำลายทรัพย์สิน

รถยนต์ชนช้าง

คนฆ่า/ทำร้ายช้างป่า- ช้างป่าฆ่า/ทำร้ายคน

รูปแบบที่พบมากที่สุด คือ.....

...การทำลายพืชไร่

Problematic elephants mainly are males ....

male	54 %
female	21 %
unknown sex	25 %

การทำลายทรัพย์สิน.....

รถยนต์ชนช้าง.....

ระหว่างปี 2543-2550

ตาย:	คน 3	ช้าง 3
บาดเจ็บ:	คน 10	ช้าง 3

เขาอ่างฤๅไน

เขาใหญ่

แก่งกระจาน

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ป่าละอู แก่งกระจาน

ช่างกฤษฯ เตชะชาวไร่ เจ็บปางตาย

ช่างป่าอุทยานแห่งชาติกุยบุรี ลงมากิน
สับปะรด เตชะชาวไร่ปางตาย กระเพาะฉีก
กระตุกเชิงกรานแตก โชคดีไม่เหยียบซ้ำ
เหยื่อรีบคลานกลับกระท่อม โทรเรียก

ช่างโกรธ กระทืบ ปางตาย

ช่างลงกิน
สับปะรดในไร่
ชาวบ้านได้ควม
หันมากระทืบยับ
(อ่านต่อหน้า 11)

ช่างกระทืบ นาย
ประชา เกษมสุขไพศาล
ชาวบ้านสามร้อยยอด
นอนชมหลังแพทย์
ผ่าตัดช่วยชีวิต เพราะได้
รับบาดเจ็บจากช่างป่า
กระทืบ ขณะไปจับไล่
ช่างไม้ให้ลงกิน
สับปะรด จนซี่โครงหัก
5 ซี่ เชิงกรานร้าว ดับซ้ำ
หน.อุทยาน ฯ นก
ตรวจสอบหาข้อมูลช่าง
คาดโกรธแค้นที่ชาวบ้าน
ใช้ประทัดจุดไล่

Wild elephants are adjacent to croplands

Water sources are closed to the Forest

Khao Ang Runai WS.

ช้างป่าบาดเจ็บ...เมื่อออกมาชายขอบป่า

07/10/09 07:47 PM 003

ภาพ: Freeland

โครงการพระราชดำริเพื่อการอนุรักษ์ช้างไทย

โครงการแก้ปัญหา ความขัดแย้งคนกับช้างป่า: การฟื้นฟูแหล่งที่อยู่อาศัยของช้างป่า

- เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า: ภูหลวง ดงใหญ่
- อุทยานแห่งชาติ : กุยบุรี แก่งกระเจาน ห้วยลาน ภูพาน

The Royal Projects:

- *habitat improvement*
- *provide safety for elephants*

Water sources:

small reservoirs, ponds, check dams

Growing Elephant Food Plants:

bamboo, banana, grasses etc.

Mineral Lick Creation

Reforestation

Ranger Patrolling:

to protect the elephant lives and chasing them back into the forest

Public awareness:

For elephant conservation

**Total budget during 1998-2005 = 176 million baht
or 4.6 million US\$**

ACTIVITIES:

Reforestation	52.7 %
Reservoir Construction	30.0 %
Soil and Water Conservation	11.2 %
Park Management	3.6 %
Land Development	0.9 %
Check Dam Building	0.8 %
Life Quality and Agricultural Practice Improvement	0.7 %
Elephant Food Plant Growth	0.1 %

**Construction of 12 small reservoirs, several ponds
and check dams for elephants**

การทำฝายชะลอความชุ่มชื้น

Habitat Improvement

....is still the preferred methods that many protected areas select to attract the elephants live inside the forest

Benefit to other species ... *Gaur*

ทำโปงเทียม.....

Elephant Barrier: *Electric Fences at Phu Luang WS...*

Other Barrier: *Trenches... 3 m deep 2 m width*

This method is not effective in wet season when the soil is loose .

Elephants can dig the soil by their forefeet, partly fill up the trench, then get cross.

Getting cross the trench by Livestock, make the trench is not deep any more.

Salak Phra WS

Watched Towers

รั้วไซเรน...ที่แก่งกระเจาน

รื้อน้ำส้ม

รื้อพริก

รื้อไฟฟ้า

รื้อไซเรนและ
ชุดเผ่าระวัง

Watching Tower in the Croplands near the Forest Edge ....

Methods of Local People:... *many kinds of fences*

Fences: vinegar, engine oil
chili,

Simple Electric Fences

engine oil
fences

Mitigation Methods of Local People ...

The best method is guarding crops by people ...

Trenches... 3 m deep 2 m width

This method is not effective in wet season when the soil is loose .

Elephants can dig the soil by their forefeet, partly fill up the trench, then get cross.

Getting cross the trench by Livestock, make the trench is not deep any more.

Salak Phra WS.

การทำรั้วไฟฟ้า เมื่อการขุดคูไม่ได้ผล

Aberdare Conservation Area

Corridor Establishment and Management ...

This policy will be implemented in some forest complex

- western forest complex
- Dong Phrayayen –Khao Yai World Heritage Site
- Phu Kheio –Nam Nao forest complex
- Eastern forest complex

โครงการจัดการแนวเชื่อมต่อผืนป่า อุทยานแห่งชาติกุยบุรี และอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน

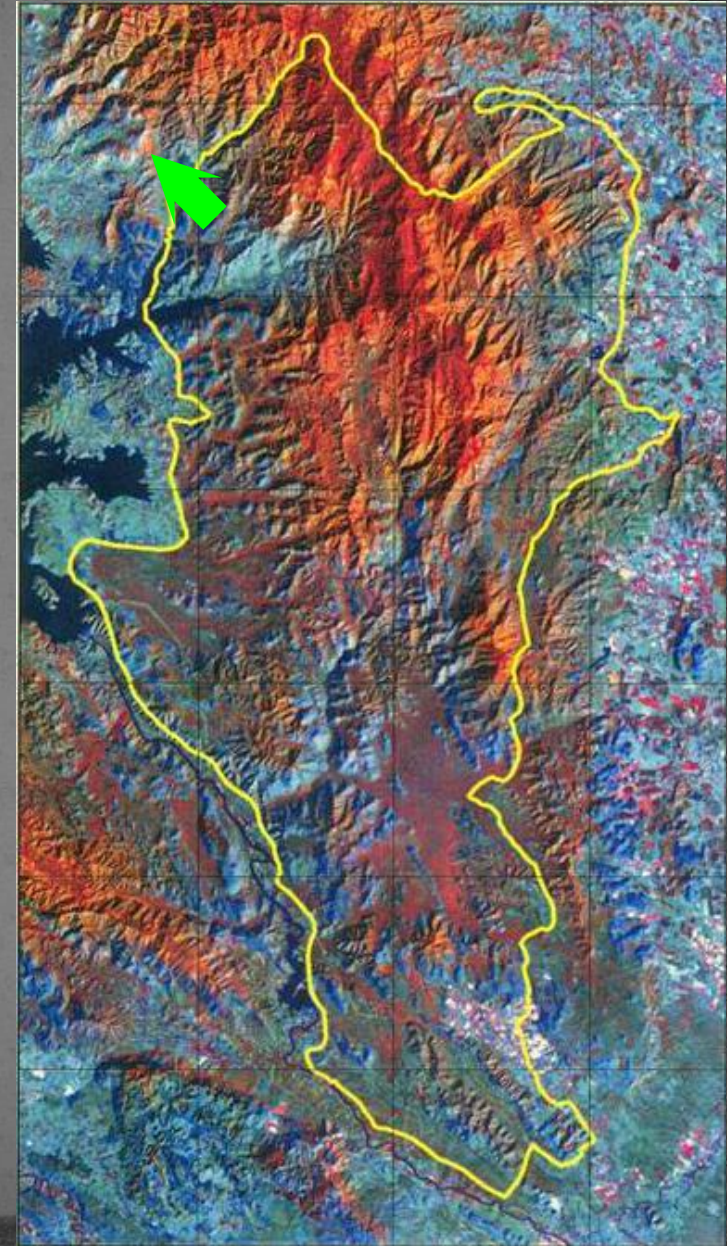
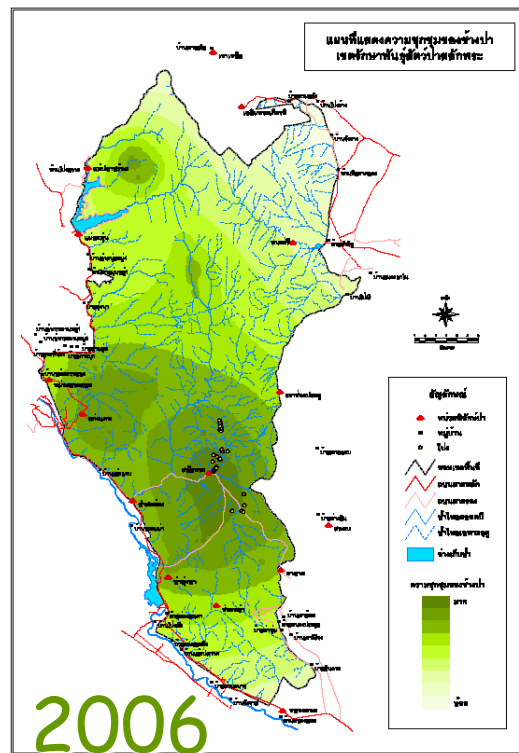
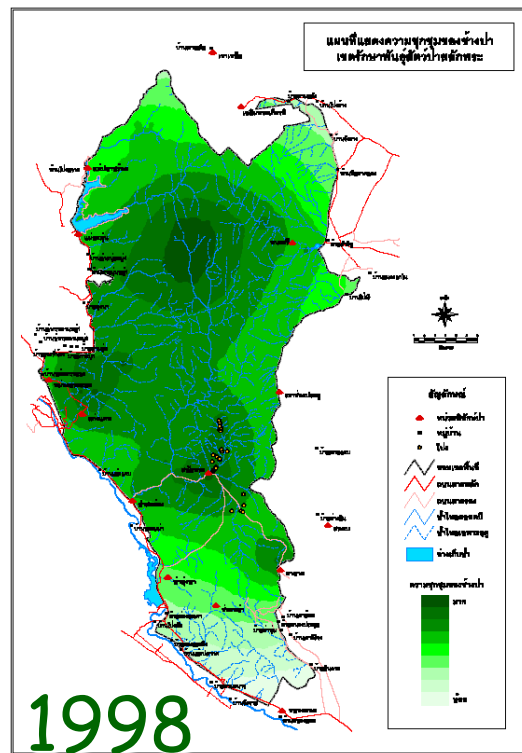
อช.แก่งกระจาน

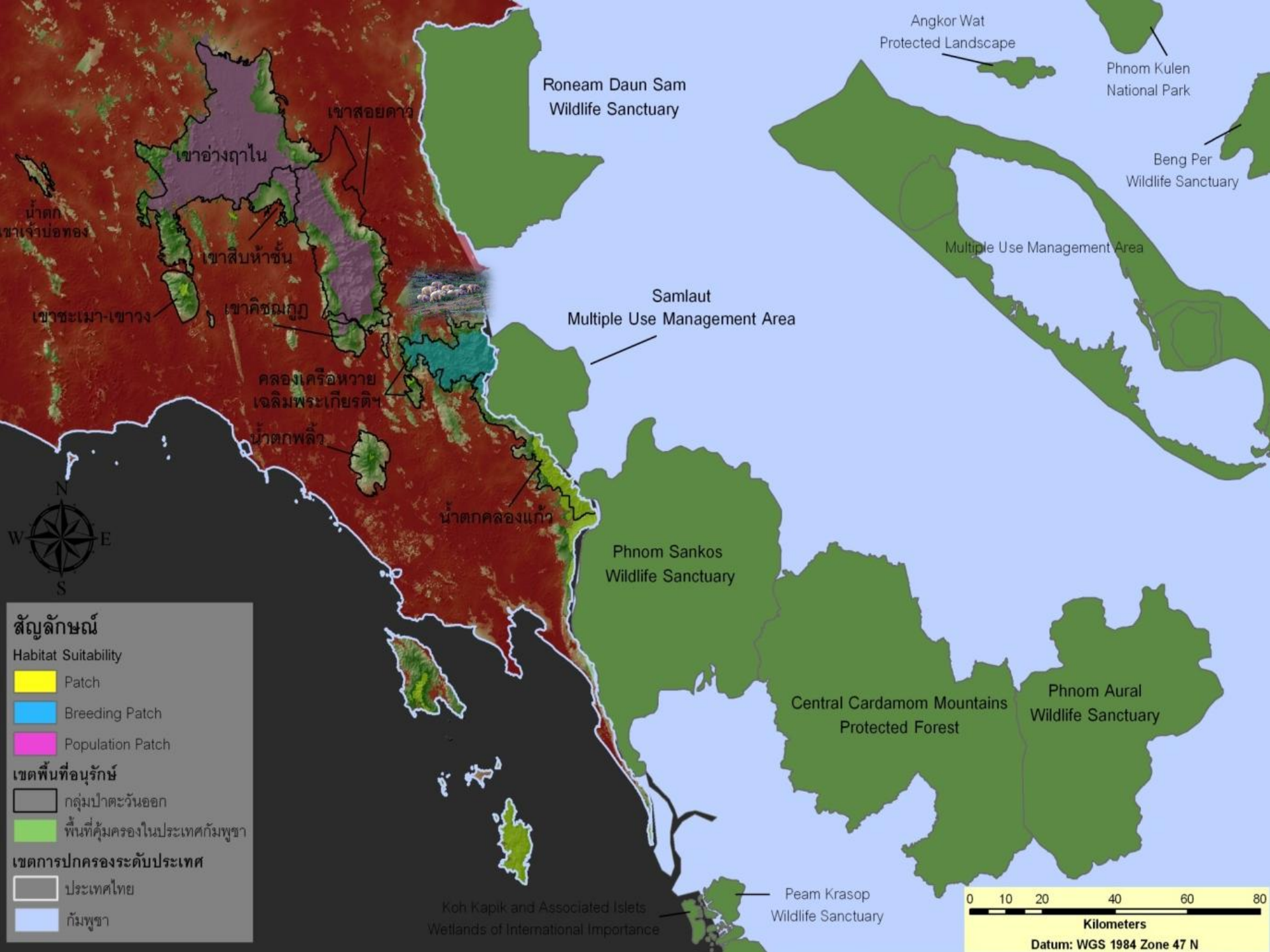
อช.กุยบุรี

Corridor establishment and Management ...

Salak Phra WS

Distribution of Wild Elephant

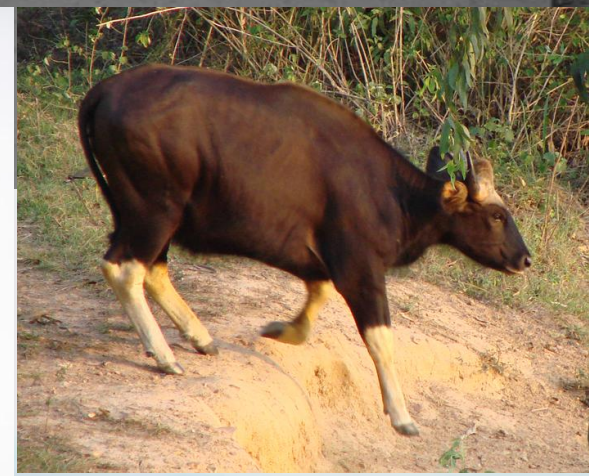
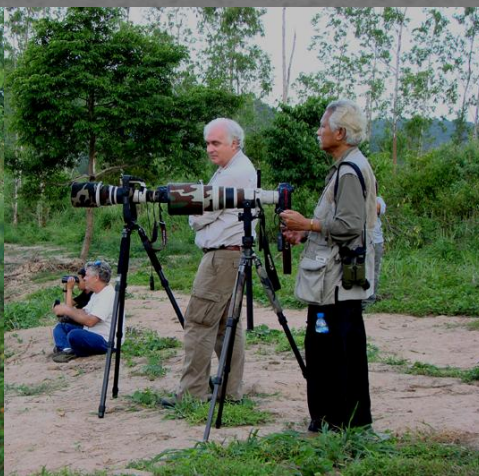

อนาคตของป่าต้นน้ำจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

รัฐบาลพม่ากำหนดแผนตัดไม้ออกทั้งหมด
เพื่อทำเหมืองถ่านหินและเขื่อนขนาดใหญ่

Ecotourism...vs Massive Tourism

ขยะจากการส่งเสริมการท่องเที่ยว
โดยคนจำนวนมาก
และช้างป่ากินเข้าไป

Adaptive Management Principles:

Community-based People and elephant Conflict Management at Kui Buri National Park, South-Western Thailand

แผนปฏิบัติการอนุรักษ์ช้างป่า

(ปี ๒๕๕๕ ถึง ปี ๒๕๖๐)

☞ “ความอยู่รอดของช้างป่า

☞ (จำนวนประชากรและถิ่นอาศัย)

☞ เกิดจากการอยู่ร่วมกับชุมชนอย่างสันติ”

1. ชุมชนเจ้าของปัญหาต้องมีส่วนร่วมและเป็นหลักในการแก้ไขปัญหาของตนเอง
2. ต้องมีข้อมูลเพียงพอในการวิเคราะห์หาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่
3. การแก้ปัญหามustต้องการการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการทำงานอย่างบูรณาการระหว่างหน่วยงาน และชุมชนท้องถิ่น เพื่อป้องกันการดำเนินการที่ซ้ำซ้อน หรือ ขาดหลักวิชาการ
4. มีหน่วยงานสนับสนุนทั้งด้านเนื้อหาและกระบวนการ รวมทั้งสนับสนุนให้มีพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง
หน่วยงานสนับสนุน เช่น กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช จังหวัดที่เกี่ยวข้อง สำนักกองทุนสนับสนุนการวิจัย องค์กรพัฒนาเอกชน

รณรงค์ปลูกต้นฝักกะเหรี่ยง ในพื้นที่ของชุมชน

ลดความขัดแย้งคนกับช้าง ลดโลกร้อน !!!

ช้างช่วยปลูกป่า

ช้างปลูกป่า

กิจกรรมให้ความรู้เด็ก ๆ โรงเรียนบ้านรวมไทย เกี่ยวกับสัตว์ป่า

พาเด็ก ๆ ไปดูช้างป่ากุยบุรี

คำสั่งกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

คณะกรรมการอนุรักษ์ช้างป่า

๑. อ. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	๑๒. ผอ. สบอ. ๓ (บ้านโป่ง)
๒. รอง อ. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	๑๓. ผอ. สบอ. ๓ (สาขาเพชรบุรี)
๓. รอง อ. กรมป่าไม้	๑๔. ผอ. สบอ. ๔ (สุราษฎร์ธานี)
๔. รอง อ. กรมปศุสัตว์	๑๕. ผอ. สบอ. ๗ (นครราชสีมา)
๕. รอง อ. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	๑๖. ผอ. สบอ. ๘ (ขอนแก่น)
๖. ผอ. สำนักอุทยานแห่งชาติ	๑๗. ผอ. สบอ. ๑๒ (นครสวรรค์)
๗. ผอ. สำนักอนุรักษ์สัตว์ป่า	๑๘. ผอ. สถาบันคชบาลแห่งชาติ
๘. ผอ. สำนักป้องกันปราบปรามและควบคุมไฟป่า	๑๙. รศ.น.สพ.ปานเทพ รัตนากร
๑. ผอ. สำนักแผนงานและสารสนเทศ	๒๐. ผศ.ดร.รองลาภ สุขมาสรวง
๑๐. ผอ. สบอ. ๑ (ปราจีนบุรี)	๒๑. ฝ่ายวิจัยเพื่อท้องถิ่น สกว
๑๑. ผอ. สบอ. ๒ (ศรีราชา)	๒๒. นางสาวมัทนา ศรีกระจ่าง
	๒๓. นายไสว วังหงษา